

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
DELEGATURA W POZNANIU

LPO.410.23.6.2024

Pani
Małgorzata Cyranek
Dyrektor Zespołu Szkół
im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach
ul. ks. Szymańskiego 5
64-600 Oborniki

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/086 – Organizacja i funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w szkołach
ponadpodstawowych w województwach lubuskim, wielkopolskim i zachodniopomorskim

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół im. gen. Tadeusza Kutrzeby w Obornikach, ul. ks. Szymańskiego 5; 64-600 Oborniki ¹ . W strukturze organizacyjnej Zespołu Szkół funkcjonuje m.in. Technikum ² , Branżowa Szkoła I Stopnia oraz Liceum Ogólnokształcące dla dorosłych.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Cyranek, Dyrektor Zespołu Szkół od 1 września 2022 r. ³ W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnił: Waldemar Molski, od 1 września 2017 r. do 31 sierpnia 2022 r. ⁴
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego. 2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.
Okres objęty kontrolą	Od 1 września 2021 r. do 31 sierpnia 2024 r. Dla realizacji celów kontroli wykorzystano dowody sporządzone w okresach wcześniejszych i późniejszych, związane z przedmiotem kontroli, a także dane statystyczne.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁵
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Krzysztof Kowalak, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/135/2024 z 24 września 2024 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Dalej: Zespół Szkół.

² Dalej: Szkoła lub Technikum. Kontrolą NIK objęto funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego w Technikum w kontekście działań Dyrektora mających wpływ na przebieg procesów kształcenia, mierzone zdawalnością i wynikami pisemnego egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych.

³ Dalej: Dyrektor.

⁴ Dalej: Były Dyrektor.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁶ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W latach objętych kontrolą Dyrektor prawidłowo wykonywał zadania związane z nadzorem pedagogicznym⁷, jednak nie w każdym przypadku ich realizacja przebiegała w pełni rzetelnie.

Dyrektor podejmował działania mające na celu zatrudnienie specjalistów, jednak okazały się one nie w pełni skuteczne i w latach szkolnych 2022/2023 - 2023/2024 nie osiągnięto adekwatnej do wymogów liczby i rodzaju specjalistów⁸. Ponadto, dwóch nauczycieli, z formalnoprawnego punktu widzenia, nie posiadało kompletnych kwalifikacji do prowadzenia części zajęć.

Sporządzano plany NP na poszczególne lata szkolne, w których ujmowano m.in. wnioski z nadzoru z lat poprzednich, kontrole planowe czy też obserwacje. Nie wskazywano w nich natomiast kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę kontrolowanych zagadnień, liczby poszczególnych zadań, a także zakresu wspomaganiania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły. Sporządzano także *Sprawozdanie z realizacji planu nadzoru pedagogicznego* oraz *Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego*. Nie zamieszczano w nich jednak informacji ilościowej i jakościowej o sprawowanym nadzorze oraz stopniu realizacji zaplanowanych zadań, co w konsekwencji uniemożliwiło zweryfikowanie rzeczywistego sprawowania NP.

Uczniom proponowano zajęcia z pomocy pp wynikające z przedłożonych opinii ppp oraz diagnoz własnych szkoły, jednakże z uwagi na brak zgody rodziców lub niską frekwencję, uczniowie nie w każdym przypadku korzystali w pełni z oferowanej przez Technikum pomocy. Dzienniki ww. zajęć prowadzono w formie elektronicznej, nie zawsze natomiast w sposób rzetelny. Brakowało w nich np. ocen postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, czy też opatrzenia podpisem kwalifikowalnym.

W Szkole wykonywano analizy wyników maturalnych aczkolwiek nie w każdym przypadku były one rzetelne. Z części z nich nie sporządzano wniosków i rekomendacji, a dla jednej z klas maturalnych w ogóle nie wykonano analizy wyników jednego z przedmiotów maturalnych.

Ponadto, w Statucie nie ujęto części zagadnień wynikających z ustawy prawo oświatowe oraz nie zamieszczono go na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

⁶ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁷ Dalej także: NP albo nadzór.

⁸ Tj. psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR	1. Organizacja nadzoru pedagogicznego.
Opis stanu faktycznego	1.1. Stan zatrudnienia kadry w Zespole Szkół wynosił na początek i koniec roku szkolnego: - 2021/2022 odpowiednio: 54 i 52 osoby, z tego zajęcia prowadziło 49 i 47 osób zatrudnionych łącznie na 53,89 i 55,96 etatu¹⁰; - 2022/2023 odpowiednio: 53 i 60, z tego zajęcia prowadziło 47 i 55 osób zatrudnionych łącznie na 63,62 i 67,44 etatu¹¹; - 2023/2024 odpowiednio: 63 i 62, z tego zajęcia prowadziło 56 i 54 osoby zatrudnione łącznie na 71,87 i 72,35 etatu¹². W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w Zespole Szkół zatrudniono odpowiednio sześć¹³, 16¹⁴ oraz 10¹⁵ nowych osób. Natomiast stan zatrudnienia w Technikum wynosił na początek i koniec roku szkolnego: - 2021/2022 odpowiednio: 49 i 47 osób, z tego zajęcia prowadziło 45 i 43 osoby zatrudnione łącznie na 39,3 i 41,27 etatu¹⁶; - 2022/2023 odpowiednio: 48 i 52, z tego zajęcia prowadziło 44 i 47 osób zatrudnionych łącznie na 45,85 i 48,79 etatu¹⁷; - 2023/2024 odpowiednio: 54 i 54, z tego zajęcia prowadziło 52 i 53 osoby zatrudnione łącznie na 45,83 i 46,94 etatu¹⁸. (akta kontroli str. 1240-1241) W ramach obowiązującego wymiaru godzin (etatu) więcej niż jedno zajęcia w Technikum realizowało w roku szkolnym: - 2021/2022: 13 nauczycieli, którzy prowadzili dwa rodzaje zajęć; - 2022/2023: 16 nauczycieli, z tego 15 prowadziło dwa rodzaje zajęć, a jeden trzy rodzaje; - 2023/2024: 15 nauczycieli, z tego 13 prowadziło dwa rodzaje zajęć, a dwóch trzy rodzaje. (akta kontroli str. 1242) Dokumentacja dotycząca kwalifikacji posiadanych przez 11 nauczycieli, z tego: po trzech prowadzących zajęcia z języka polskiego i z matematyki; po jednym nauczycielu języka angielskiego oraz niemieckiego, geografii a także dwóch specjalistów udzielających pomocy pp, tj. psychologa i pedagoga specjalnego wykazała, że zajęcia te (poza dwoma przypadkami opisanymi szerzej w sekcji

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 57,95 i 60,02 etatu.

¹¹ Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 68,84 i 73,66 etatu.

¹² Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 77,47 i 79,06 etatu.

¹³ Tj. dwóch nauczycieli języka angielskiego oraz po jednym nauczycielu od: historii, języka polskiego, religii oraz kształcenia zawodowego.

¹⁴ Tj. czterech nauczycieli od kształcenia zawodowego, trzech od języka angielskiego, pod dwóch od języka polskiego oraz geografii, a także po jednym od: języka niemieckiego, historii oraz historii i teraźniejszości, a także Dyrektora oraz psychologa.

¹⁵ Tj. po dwóch od języka polskiego i języka angielskiego oraz po jednym od: fizyki, geografii, wychowania fizycznego, plastyki oraz informatyki, a także pedagoga specjalnego.

¹⁶ Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 41,81 i 43,78 etatu.

¹⁷ Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 48,63 i 52,57 etatu.

¹⁸ Łącznie z innymi zatrudnionymi w Szkole osobami było to odpowiednio 47,44 i 47,55 etatu.

„Stwierdzone nieprawidłowości”) zostały przydzielone osobom posiadającym przygotowanie i kwalifikacje odpowiednie do wymogów określonych w art. 9 ustawy z 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela¹⁹ oraz §§ 3, 12, 28 oraz 29 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z 14 września 2023 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli²⁰, ewentualnie analogicznych przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 1 sierpnia 2017 r. o tej samej nazwie²¹.

(akta kontroli str. 1318-1324)

1.2. W roku szkolnym 2021/2022 w Zespole Szkół zatrudniony był jeden pedagog (jeden etat). Natomiast liczba specjalistów w kolejnych latach na początek i koniec roku szkolnego kształtowała się następująco:

- 2022/2023: pedagog jeden (1,35 etatu) i jeden (1,25 etatu); psycholog jeden (0,7 etatu) i jeden (0,64 etatu); pedagog specjalny jeden (0,7 etatu) i jeden (0,65 etatu). Łącznie dla specjalistów zapewniono odpowiednio 2,75 i 2,54 etatu. Jednakże faktycznie na początku roku szkolnego zatrudniona była jedna osoba (pedagog), której tygodniowy wymiar godzin wyniósł 20.

- 2023/2024: pedagog jeden (1,35 etatu) i jeden (1,3 etatu), psycholog jeden (0,68 etatu) i jeden (1 etat), pedagog specjalny jeden (0,7 etatu) i jeden (0,7 etatu). Łącznie dla specjalistów zapewniono odpowiednio 2,73 i 3 etaty. Na początku roku szkolnego zatrudnionych było trzech specjalistów (psycholog, pedagog oraz pedagog specjalny), których łączny tygodniowy wymiar godzin wyniósł 49 (odpowiednio: 15, 20 i 14) z 54 wymaganych.

(akta kontroli str. 1240-1241, 1244-1245, 1368)

Dyrektor przesyłała oferty pracy dotyczące pedagoga specjalnego i psychologa szkolnego do Powiatowego Urzędu Pracy w Obornikach, odpowiednio 14 września 2022 r. oraz 15 listopada 2023 r. Pierwsza z ofert dotyczyła wymiaru czasu pracy 12/20, pomimo że, biorąc pod uwagę liczbę uczniów w Zespole Szkół według stanu na 1 września 2022 r. (617 uczniów), czas pracy powinien wynieść co najmniej 13,75 godzin. Z kolei oferta pracy z 15 listopada 2023 r. na pedagoga szkolnego dotyczyła wymiaru czasu pracy 20/20, a według stanu uczniów na 1 września 2023 r. wymiar ten powinien wynieść 26 godzin.

Dyrektor wyjaśniła, że *wymiar etatu 12/20, a nie 14/20 w złożonej do PUP ofercie pracy jest błędem ludzkim. Omyłka nie została zauważona na etapie składania oferty. Oferta PUP została złożona 14 września 2022 r., a Arkusz organizacji pracy szkoły przygotowuje na nadchodzący rok szkolny zawsze odchodzący dyrektor. Z kolei w zakresie wymiaru czasu pracy pedagoga szkolnego, podała, że zgodnie z uchwałą organu prowadzącego (uchwała nr LIX/307/22 z 25 sierpnia 2022 r.) wymiar etatu pedagoga szkolnego w powiecie obornickim wynosi 20 godzin.*

Dyrektor poinformowała Kuratora o wolnych stanowiskach pracy na stanowiskach (wakatach) za pośrednictwem arkuszy organizacyjnych przesyłanych do Kuratorium do zaopiniowania.

Dyrektor wyjaśniła również m.in., że *poszukiwanie psychologa szkolnego odbywało się poprzez: prowadzenie rozmów indywidualnych z pedagogiem szkolnym pracującym w szkole podstawowej w Obornikach; rozmowę z dyrektorem poradni PPP; rozmowę telefoniczną z kierownikiem Wydziału Organizacyjno – Administracyjnego. Prowadzone były rozmowy z psychologiem odnośnie terminu podjęcia pracy w szkole. W rozmowie psycholog powiadomiła, że rozpoczęła szkołę psychoterapii i ma ukończone pięcioletnie studia na kierunku psychologia. Z uwagi*

¹⁹ Dz. U. z 2024 r. poz. 986, ze zm. Dalej: Karta Nauczyciela.

²⁰ Dz. U. z 2023 r. poz. 2102. Dalej: rozporządzenie w sprawie kwalifikacji nauczycieli.

²¹ Dz. U. z 2020 r. poz. 1289, ze zm.

na zobowiązania w innych placówkach, psycholog nie mogła podjąć pracy od września. Dyrektor dodała, że z racji na przedstawione kompetencje i umiejętności przez Panią psycholog, ustalono, że od listopada dołoży starań, aby być dyspozycyjną w naszej placówce. Był to czas, w którym dyrektorzy szkół w całym powiecie obornickim napotykali na trudności związane z pozyskaniem psychologów i pedagogów specjalnych. Biorąc pod uwagę kwalifikacje kandydatki i świadomość braku specjalistów na rynku pracy, zdecydowałam się poczekać na kandydaturę.

Dodała, że od 1 września 2023 r. zatrudniono pedagoga specjalnego. Pozostało na wakacje sześć godzin pedagoga specjalnego, które mogła realizować Pani Pedagog (pracująca w Szkole) jako dodatkowe godziny ponadwymiarowe, ponieważ w roku szkolnym 2023/2024, ze względu na brak nauczycieli (szkołę podstawową kończył podwójny rocznik) nie było ograniczenia na przydział godzin ponadwymiarowych. Niestety mimo wstępnych ustaleń, stan zdrowia pedagoga szkolnego był na tyle zły, że nie była w stanie dalej pracować.

(akta kontroli str. 163-166, 598-639)

1.3. W Zespole Szkół opracowano *Procedurę organizacji i funkcjonowania pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych*²². Z procedury tej nie wynikało kto i kiedy ją opracował, zatwierdził oraz od kiedy obowiązywała. Wicedyrektor wyjaśniła, że *pedagog spisał je w ujednoliconej formie, by zobrazować dotychczasowe schematy postępowania szkolnych specjalistów i wychowawców w udzielaniu pomocy pp. Procedury w spisanej formie nie zostały zatwierdzone w sposób formalny*. Dodała, że *Szkoła organizuje pomoc pp zgodnie z rozporządzeniem w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno – pedagogicznej*²³. *Elementy pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych zawarte są w Statucie w § 3, § 14 ust. 16 oraz § 15.*

(akta kontroli str. 48-50, 163-165, 168-169)

Informacja do rodziców na temat przyznanych uczniowi form pomocy pp z wyszczególnieniem rodzaju tej pomocy, terminu obowiązywania zajęć i tygodniowego wymiaru godzin, którą rodzic akceptuje lub rezygnuje z zaproponowanych form zajęć poprzez podpisanie dokumentu, przekazywana była rodzicowi na trzy sposoby:

- 1) przez wychowawców klas podczas pierwszych zebrań rodziców we wrześniu,
- 2) podczas rozmowy rodzica ze szkolnym specjalistą,
- 3) poprzez ucznia (na prośbę rodzica w trakcie rozmowy telefonicznej lub zawartej w e- dzienniku) w sytuacji, gdy rodzic nie mógł stawić się osobiście w szkole.

Pedagog szkolny wyjaśniła, że ww. sposoby wynikają z faktu, że *nowe opinie wpływają do Szkoły w ciągu całego roku szkolnego, a nie tylko na jego początku*. Dodała, że *Technikum nie posiada potwierdzeń przekazania/odbioru druku Informacji (...). Nie były one potrzebne ponieważ zgodnie z zasadami każdy rodzic, którego dziecko posiada opinię pp otrzymuje w pakiecie wiadomości o działaniach szkoły w związku z dostarczoną opinią druk Informacji. Powrót tego druku do Szkoły oznacza potrzebę organizowania albo nie zajęć z zakresu pomocy pp*. Wyjaśniła również, że *w przypadku uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego rodzic wyraża podpisem swoją wolę na dokumencie Indywidualnego Programu Edukacyjno – Terapeutycznego*²⁴.

²² Dalej: procedura ppp.

²³ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2023 r. poz. 1798). Dalej: rozporządzenie w sprawie pomocy pp.

²⁴ Dalej: IPET.

(akta kontroli str. 403)

W Technikum łączna liczba uczniów w latach szkolnych 2021/2022-2023/2024 (wg stanu na 1 września) zwiększała się i wynosiła odpowiednio: 353, 388 oraz 410, z tego:

- w roku szkolnym 2021/2022: 99 uczniów uczęszczało do I klasy, 82 – do II, 110 – do III, a 62 – do IV,
- w roku szkolnym 2022/2023: 131 uczniów uczęszczało do I klasy, 89 – do II, 69 – do III, a 99 – do IV,
- w roku szkolnym 2023/2024: 93 uczniów uczęszczało do I klasy, 120 – do II, 93 – do III, 64 – do IV, a 40 – do V.

(akta kontroli str. 1314)

W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 liczba uczniów Technikum, którzy na podstawie posiadanych opinii albo orzeczeń z poradni psychologiczno-pedagogicznej powinni uczestniczyć w zajęciach zorganizowanych, wyniosła odpowiednio: 19, 18 oraz 19. Ponadto, z inicjatywy specjalistów i nauczycieli (diagnoza własna) taką pomocą pp objęto w roku szkolnym 2022/2023 pięcioro uczniów a w roku szkolnym 2023/2024 – 14²⁵. Spośród wszystkich ww. uczniów:

- w roku szkolnym 2021/2022 na zajęcia: dydaktyczno – wyrównawcze; rozwijające umiejętności uczenia się; korekcyjno – kompensacyjne i rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne uczęszczało 9 z 19 uczniów,
- w roku szkolnym 2022/2023 na zajęcia: dydaktyczno – wyrównawcze; korekcyjno – kompensacyjne; rozwijające kompetencje emocjonalno – społeczne i zajęcia o charakterze terapeutycznym²⁶ uczęszczało 12 z 23 uczniów,
- w roku szkolnym 2023/2024 na zajęcia: dydaktyczno – wyrównawcze i korekcyjno – kompensacyjne uczęszczało 21 z 33 uczniów.

(akta kontroli str. 1315-1317a)

Zespół Szkół nie był w stanie przedstawić liczby uczniów objętych wszystkimi typami pomocy pp w Technikum, w szczególności w bieżącej pracy z uczniem, w ramach zintegrowanych działań nauczycieli i specjalistów.

Pedagog szkolny wyjaśniła, że *wskazanie konkretnej liczby uczniów, której udzielana jest pomoc pp w bieżącej pracy z uczniem oraz w stosunku do której skierowane były zintegrowane działania nauczycieli i specjalistów, jest trudne, ze względu na to, że nie sposób udokumentować pracy nauczycieli czy wychowawców podczas bieżącej pracy z uczniem. Dodała, że działania wychowawcze podejmowane wspólnie przez specjalistów wraz z nauczycielami mają miejsce zawsze, ilekroć jest podejmowana praca z uczniem. To nauczyciel/wychowawca zwraca się do specjalisty z konkretnym problemem, który jest wspólnie rozwiązywany. Dotyczy to zarówno uczniów z opiniami/orzeczeniami, jak i pozostałych uczniów. Gdy uczeń lub rodzic sam zgłosi się do specjalisty, to dalsza praca odbywa się wspólnie z wychowawcą /nauczycielem – adekwatnie do tematu.*

Pedagog szkolny wyjaśniła, że *nie wszyscy uczniowie Technikum posiadający opinie albo orzeczenie z poradni ppp uczestniczyli w zajęciach z zakresu pomocy pp ponieważ:*

²⁵ W roku szkolnym 2021/2022 Szkoła nie zdiagnozowała takiego ucznia.

²⁶ Prowadzone przez psychologa.

- a) *rodzice uczniów lub pełnoletni uczniowie rezygnowali z zajęć, a swoją wolę wyrażali na przedstawionym im druku informacji dla rodziców/opiekunów prawnych/pełnoletniego ucznia o proponowanych formach pomocy pp lub w IPET w przypadku uczniów z orzeczeniem poradni psychologiczno – pedagogicznej o potrzebie kształcenia specjalnego;*
- b) *w sytuacji, gdy – pomimo wielokrotnego monitowania ze strony wychowawcy i szkolnych specjalistów – do szkoły nie wrócił druk informacji dla rodziców/opiekunów prawnych/pełnoletniego ucznia o proponowanych formach pomocy psychologiczno – pedagogicznej uznawano, że rodzice nie wyrazili formalnej zgody na udział dziecka w zajęciach i taki uczeń w nich nie uczestniczył.*

(akta kontroli str. 163-165, 235, 431-433)

Na podstawie wyników 17 uczniów z najniższą średnią końcową w klasach maturalnych w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024 wynoszącą od 2,43 do 3,67. (tj. z całego etapu edukacyjnego) stwierdzono, że czterech uczniów nie przystąpiło do egzaminu maturalnego. Wyniki przystępujących do tego egzaminu z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie pisemnym na poziomie podstawowym mieściły się w przedziale: od 13% do 57% z języka polskiego, od 9% do 61% z matematyki oraz od 23% do 98% z języka angielskiego. Z ww. 13 uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego nie zdało go: czterech z języka polskiego, pięciu z matematyki oraz jeden z języka angielskiego.

Stwierdzono, że z 17 ww. uczniów sześciu objęto pomocą pp, przy czym w jednym przypadku podstawą pomocy było orzeczenie, a w pozostałych pięciu przypadkach diagnoza własna szkoły. Wobec ucznia, który posiadał orzeczenie realizowano zajęcia rewalidacyjne, zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze z matematyki i języka polskiego, zajęcia korekcyjno – kompensacyjne, a także porady i konsultacje. Z kolei u uczniów z diagnozą własną Szkoły, realizowano wyłącznie porady i konsultacje, przy czym nie w każdym roku szkolnym. Natomiast 11 uczniów nie było objętych żadną pomocą pp. W Technikum wobec ww. uczniów nie podejmowano działań w celu rozpoznania ich możliwości psychofizycznych i potrzeb rozwojowych oraz nie zostali oni objęci formami pomocy pp, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Pedagog szkolna wyjaśniła, że *wykazane sytuacje udzielania pomocy uczniom przez szkolnych specjalistów w formie porad i konsultacji nosiły charakter doraźnych interwencji i dotyczyły wyłącznie spraw wychowawczych, tj. rozmów wychowawczych wynikających z łamania przez ucznia regulaminu szkoły (np. palenie papierosów na terenie szkoły, itp.).*

Z kolei psycholog wskazała, że u 12 z 17 ww. uczniów wystąpił niski poziom frekwencji ogólnej w ostatnim (maturalnym) roku szkolnym, tj. od 38% do 73%. Dodała, że *obecność na zajęciach lekcyjnych, podczas omawiania zagadnień czy powtórek maturalnych odgrywa kluczową rolę w zdobywaniu i gruntowaniu wiedzy. Wysoka absencja może mieć znaczący wpływ na uzyskanie niższych wyników. Każdorazowo prowadzi się indywidualne rozmowy z uczniami w celu ustalenia powodu nieobecności i zmotywowania do właściwej realizacji obowiązku szkolnego. Rozmowy te przynoszą różnoraki efekt.*

(akta kontroli str. 67, 72, 537, 1221-1235, 1367)

Na etapie tworzenia planu nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2021/2022 jednym z kierunków do realizacji było *wspomaganie rozwoju uczniów z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji*, a narzędziem do jego wykonania był raport pedagoga szkolnego²⁷. Przedstawiono w nim zakres pomocy udzielanej

²⁷ Dotyczący uczniów całego Zespołu Szkół.

uczniom ze specjalnymi potrzebami (np. uczeń zdolny, uczeń z opinią lub orzeczeniem poradni pp, uczeń z orzeczeniem o niepełnosprawności, uczeń który ma nadzór lub dozór kuratora sądowego, uczeń objęty procedurą Niebieskie Karty). Wskazano w nim również formy udzielanej pomocy pp, tj. np. zajęcia: dydaktyczno – wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne, rozwijające uzdolnienia uczniów, konsultacje indywidualne prowadzone przez pedagoga. Taki raport opracowano również za rok szkolny 2022/2023. Ww. raporty dotyczyły konkretnych uczniów²⁸, a nie całej populacji.

Dyrektor wyjaśniła, że w roku szkolnym 2023/2024 nie sporządzono raportu z ewaluacji zadania „Szkoła wspomaga rozwój uczniów, z uwzględnieniem ich indywidualnej sytuacji”. Ze względu na fakt, że nie udało się pozyskać na zastępstwo pedagoga szkolnego, pozostali specjaliści (psycholog i pedagog specjalny) poza swoimi obowiązkami, przejęli pewne obowiązki pedagoga. Liczba godzin psychologa i pedagoga specjalnego nie jest wystarczająca, przy tak dużej liczbie uczniów, dlatego nie było możliwości, aby zrobić tę ewaluację. Dodała, że nie ma obowiązku jej przeprowadzania, jednak daje to obraz wspomagania uczniów, dlatego w tym i kolejnych latach będzie przeprowadzana.

(akta kontroli str. 504-505, 509, 666-684)

Badanie dokumentacji ucznia z wydanym orzeczeniem oraz pięciu²⁹ z wydaną opinią ppp wykazało m.in. że:

- uczeń, zgodnie z wydanym orzeczeniem ppp, miał zapewnione zajęcia dydaktyczno – wyrównawcze jak i korekcyjno – kompensacyjne w latach szkolnych 2020/2021 – 2023/2024. Frekwencja w zależności od rodzaju zajęć i roku kształtowała się od 0% (rezygnacja z udziału w zajęciach), poprzez 43% do 100%;
- wszystkich rodziców/opiekunów uczniów z wydaną opinią ppp Szkoła poinformowała o formach i okresie realizowania pomocy pp. W przypadku jednego z uczniów rodzice nie wyrazili zgody na udział dziecka w zajęciach we wszystkich latach szkolnych, a w jednym przypadku wyrazili ją tylko w jednym roku szkolnym. Pozostałym uczniom zaproponowano zajęcia wskazane w opiniach pp, tj. dydaktyczno – wyrównawcze, korekcyjno – kompensacyjne. Część uczniów nie uczęszczała regularnie na zajęcia. W zależności od ucznia i roku szkolnego frekwencja na zajęciach dydaktyczno – wyrównawczych wyniosła od 43% do 100%, a na zajęciach korekcyjno – kompensacyjnych od 0% do 93%.

W zakresie niskiej frekwencji Pedagog szkolny wyjaśniła m.in., że zgodnie z § 3 rozporządzenia w sprawie pomocy pp korzystanie z tej pomocy w szkole jest dobrowolne. Zatem uczeń nie ma obowiązku uczestniczyć we wszystkich zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych (organizowanych w cyklu cotygodniowym). Wskazani uczniowie uczestniczyli w zajęciach gdy mieli taką potrzebę (np. konieczność przygotowywania się do sprawdzianu). Skłanianie uczniów, by uczęszczali na zajęcia regularnie, byłoby więc niezgodne z prawem oświatowym.

W związku z brakiem udziału ww. uczniów w zajęciach w ramach określonej formy pomocy pp, Dyrektor wyjaśniła, że uczniom tym udzielano pomocy pp w toku pracy bieżącej. Na co dzień w Szkole przybierało to różne formy: stałe monitorowanie sytuacji, dostosowywanie metod nauczania oraz oferowanie wsparcia. Dostosowanie metod nauczania i wychowania do indywidualnych potrzeb uczniów, poprzez indywidualizację nauczania – dostosowywanie tempa pracy, form

²⁸ Bez uwzględnienia uczniów, których dotyczyły niepowodzenia edukacyjne w trakcie nauki w Technikum.

²⁹ Z uwagi na to, że z grupy 17 uczniów z najniższą średnią końcową żaden nie posiadał opinii ppp, badaniem objęto innych uczniów.

i materiałów dydaktycznych do możliwości uczniów. Zapewniono dodatkowy czas na opanowanie materiału, umożliwiając lepsze zrozumienie treści, które sprawiały trudności. Wykorzystywano różnorodne metody, takie jak praca w grupach, zajęcia praktyczne, wizualizacje, nagrania, korzystanie z nowoczesnych technologii, które pomagają w przyswajaniu wiedzy uczniom z trudnościami w nauce. Prowadzono indywidualne rozmowy z uczniami, pomagając zrozumieć trudności, z jakimi się borykają oraz wspierać w poszukiwaniach rozwiązań. Organizowano warsztaty profilaktyczne – warsztaty, gry i ćwiczenia pomagające uczniom w nauce rozwiązywania konfliktów, wyrażania emocji w adaptacyjny sposób, radzenia sobie ze stresem.

(akta kontroli str. 360-366, 504-505, 508, 532-533, 535)

Jednocześnie jednemu uczniowi w roku szkolnym 2023/2024 de facto nie zorganizowano zajęć dydaktyczno-wyrównawczych z języka polskiego – poprzestając na nieoptymalnym rozwiązaniu alternatywnym – pomimo ich zaproponowania w *Informacji dla rodziców/opiekunów prawnych/piętnoletniego ucznia o proponowanych formach pomocy pp z 20 września 2023 r.* i wyrażeniu zgody na udział w tych zajęciach przez rodziców ucznia.

Dyrektor wyjaśniła m.in., że na początku ww. roku szkolnego nastąpiły wydarzenia, które spowodowały braki w kadrze dotyczące nauczycieli języka polskiego. Jedną z nauczycielek nie podjęła pracy od września. Kolejna (która jest równocześnie pedagogiem w Szkole) skorzystała z urlopu dla poratowania zdrowia. Byłam w stałym kontakcie z mamą ucznia, gdyż jest ona w Radzie Rodziców, której spotkania odbywają się średnio raz w miesiącu. Mama była poinformowana o braku nauczyciela, a uczeń wiedział, że na bieżąco może korzystać z pomocy swojego nauczyciela. Uczeń wiedział również, że nauczyciel pełnił raz w tygodniu dyżur (godziny dostępności), a mimo to nie skorzystał z tej możliwości. Dyrektor dodała, że uczeń pod koniec roku szkolnego był na miesięcznej praktyce i wtedy mama ucznia poprosiła, aby ze względu na długą nieobecność nauczycielka wsparła ucznia, aby nadrobił braki co zostało przez nauczycielkę wykonane. Podała także, że nie było możliwości dopisania ucznia do innej grupy zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, gdyż uruchomione były zajęcia dla klasy pierwszej branżowej, czyli z innego typu szkoły. Z kolei nauczyciel języka polskiego wyjaśnił, że uczeń uczestniczył w zajęciach dydaktyczno-wyrównawczych (przeznaczonych dla innej grupy uczniów), które odbywały się w czwartek na dziewiątej godzinie lekcyjnej. Jego motywacja do pracy na zajęciach dodatkowych była obniżona różnymi czynnikami. Jednym z nich była późna pora zajęć, które ze względu na plan lekcji nauczyciela i ucznia nie mogły odbywać się wcześniej. Uczeń przychodził na lekcje rzadko, wybiórczo, raczej wtedy, gdy np. był zapowiedziany sprawdzian z języka polskiego i chciał z nauczycielem powtórzyć materiał. Raczej nie miał chęci do pracy na dodatkowych zajęciach i gdy osiągnął pełnoletność zrezygnował z zajęć dydaktyczno-wyrównawczych.

Uczeń, po uzyskaniu pełnoletności, zrezygnował z ww. zajęć z dniem 15 listopada 2024 r.

(akta kontroli str. 356-360, 504-505, 508-511)

Szkoła uchwałą Zarządu Powiatu Obornickiego³⁰ uzyskała zgodę na prowadzenie dzienników lekcyjnych, innych dzienników oraz ksiąg uczniów i ksiąg słuchaczy wyłącznie w formie elektronicznej. Dyrektor posiadał kwalifikowany podpis elektroniczny od października 2023 r.

(akta kontroli str. 413-415, 561-562)

³⁰ Nr 239/20 z 31 sierpnia 2020 r.

Badanie czterech dzienników, tj. dotyczących zajęć dydaktyczno – wyrównawczych za rok szkolny 2022/2023, korekcyjno – kompensacyjnych za 2021/2022 i 2023/2024 oraz rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne za 2023/2024 wykazało m.in., że:

- a) w dwóch dziennikach nazwiska i imiona wykazane były w porządku alfabetycznym,
- b) w dwóch dziennikach wskazano oddziały do których uczęszczali uczniowie,
- c) za wyjątkiem jednego ucznia, we wszystkich dziennikach podane były programy pracy grupy oraz tygodniowe rozkłady zajęć oraz daty i czas trwania a także tematy przeprowadzonych zajęć,
- d) wszystkie osoby prowadzące zajęcia posiadały odpowiednie kwalifikacje do ich prowadzenia,
- e) za wyjątkiem jednych zajęć korekcyjno – kompensacyjnych, liczba uczestników zajęć była zgodna z wymogami rozporządzenia w sprawie pomocy pp,
- f) brakowało w nich ocen postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem w stosunku do wszystkich uczniów biorących udział w zajęciach,
- g) przeprowadzono jedną kontrolę dziennika zajęć dydaktyczno – wyrównawczych z języka polskiego za rok szkolny 2022/2023 (przez Wicedyrektora), w dzienniku tym nie zawarto informacji o efektach kontroli,
- h) dzienniki lekcyjne za lata szkolne 2023/2024 były opatrzone podpisem kwalifikowalnym.

Zagadnienia wskazane w ppkt a), b), c), e), f) oraz h) zostały również poruszone w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 1236-1239)

1.4. W Szkole obowiązywał Statut Technikum, w którym wskazano m.in., że: Technikum wchodzi w skład Zespołu Szkół, kształcenie przebiega w pięcioletnim cyklu po szkole podstawowej w zawodach technik: ekonomista, handlowiec, informatyk oraz budownictwa. Natomiast kwestie celów i zadań szkoły, organów i organizacji szkoły, a także uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły opisano w Statucie Zespołu Szkół.

Ww. Statut zawierał uregulowania w zakresie wymaganym w art. 98 Prawa oświatowego oraz przepisach rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół³¹. W Statucie określono m.in.:

- organy Technikum odpowiedzialne za sprawowanie nadzoru pedagogicznego oraz przypisane im kompetencje,
- zakres zadań nauczycieli, wychowawców, pedagoga, pedagoga specjalnego, psychologa, logopedy i terapeuty psychologicznego.
- zakres udzielania pomocy pp.

Statut nie zawierał natomiast uregulowań dotyczących trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia oraz organizowania opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 9-26)

W zakresie dodatkowego wsparcia prawnego do tworzenia wewnętrznej dokumentacji Szkoły (m.in. statutu, regulaminów, zasad prowadzenia pomocy pp), Dyrektor wyjaśniła, że *na co dzień pojawia się wiele spraw wymagających pomocy kancelarii prawnej, w tym również tworzenie zapisów w statucie,*

³¹ Dz. U. nr 61 poz. 624, ze zm. Dalej: rozporządzenie w sprawie statutów.

regulaminach itp. (nie mamy świadomości, że niektóre zapisy nie są zgodne z prawem). W ramach współpracy z Kuratorium Oświaty dyrektorzy uczestniczą w naradach dyrektorów z wizytatorami i jest to okazja do wymiany doświadczeń.

(akta kontroli str. 395-399)

W Technikum nie wprowadzono dodatkowych regulacji odnoszących się do sprawowania nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 163-165, 234)

1.5. Plany nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 – 2023/2024 dyrektorzy przedstawili Radzie pedagogicznej odpowiednio: 14 września 2021 r., 13 września 2022 r. oraz 14 września 2023 r., tj. w terminie wynikającym z § 23 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego³².

Rada pedagogiczna nie zgłaszała dyrektorom uwag do przedkładanych ww. planów.

(akta kontroli str. 920-922, 947-951, 993-999)

W planach nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 – 2023/2024 m.in.:

- uwzględniono wnioski z nadzoru sprawowanego w poprzednich latach oraz podstawowe kierunki realizacji polityki oświatowej państwa ogłoszone na dany rok szkolny poprzez m.in. zaplanowane kontrole,
- ujęto kontrole planowe wskazując, w zależności od roku planu NP oraz zagadnienia, termin ich przeprowadzania miesiąc, półrocze lub cały rok szkolny, a także ich zakres. W żadnym planie kontroli nie przyjęto kryteriów/mierników umożliwiających ocenę kontrolowanych zagadnień ani nie określano w sposób precyzyjny liczby poszczególnych zadań, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”,
- ujęto plany obserwacji jednakże w zależności od roku nie wskazywano w nich zakresu obserwacji, osoby poddanej obserwacji czy też terminu jej przeprowadzenia,
- nie ujęto zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, wynikającego z diagnozy pracy szkoły, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

W zakresie częstotliwości sporządzania diagnozy pracy szkoły Dyrektor wyjaśniła, że jej sporządzanie jest złożone i zależy od wielu czynników. Coroczna diagnoza pozwala na bieżące monitorowanie i reagowanie na problemy oraz sukcesy w szkole. Może pomóc w ciągłym doskonaleniu procesów dydaktycznych i wychowawczych. Umożliwia szybsze wprowadzanie zmian i dostosowanie strategii. Jednak coroczna diagnoza wymaga większego nakładu pracy, systematycznego zbierania i analizowania danych, powoduje większe obciążenie. W Technikum rocznie mamy trzy egzaminy zewnętrzne, które wymagają dużego zaangażowania dyrekcji i nauczycieli, aby wszystkie egzaminy zostały przeprowadzone zgodnie z procedurami. Diagnoza co 2-3 lata to głębsza analiza, mniejsze obciążenie, możliwość skupienia się na długoterminowych celach. Zatem ta forma wydaje się być korzystniejsza dla naszej placówki.

(akta kontroli str. 75-155)

1.6. W Szkole nie aktualizowano planów nadzoru pedagogicznego za lata 2021/2022 – 2023/2024.

³² Dz. U. z 2024 r. poz. 15. Dalej: rozporządzenie w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor wyjaśniła, że w roku szkolnym 2022/2023 uwzględniono zalecenia pokontrolne Kuratora. Podała m.in., że na posiedzeniu Rady Pedagogicznej 21 grudnia 2022 r. poinformowała o zaleceniach i planowanych działaniach w związku z zaleceniami kuratorskimi. Zmiany do nadzoru pedagogicznego związane były z przyjęciem psychologa. Po jego zatrudnieniu w listopadzie 2022 r., przygotował on plan pracy na rok szkolny 2022/2023. Wskazano, co należałoby ująć w toku pracy, na co zwrócić szczególną uwagę i na priorytety w nadchodzącym czasie³³.

Powyższe zmiany nie zostały udokumentowane, a w konsekwencji nie zostały one uwzględnione w planie nadzoru pedagogicznego na rok szkolny 2022/2023.

(akta kontroli str. 163-165, 234, 316-317, 319-320)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Dwóch nauczycieli Zespołu Szkół, z formalnoprawnego punktu widzenia, nie posiadało kompletnych kwalifikacji.

1.1. Jeden z nauczycieli zatrudniony w Szkole od 1 września 2019 r. nie posiadał pełnych, wymaganych kwalifikacji do prowadzenia zajęć z informatyki, albowiem ukończył studia podyplomowe trwające dwa semestry. Nauczyciel ten prowadził ww. zajęcia w wymiarze dwóch godzin tygodniowo w roku szkolnym 2022/2023 oraz 2023/2024. Zgodnie z ust. 1.11 Załącznika nr 1³⁴ rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 25 lipca 2019 r. w sprawie standardu kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela³⁵, studia podyplomowe przygotowujące do wykonywania zawodu nauczyciela powinny trwać nie krócej niż trzy semestry.

Wicedyrektor wyjaśniła, że *nauczyciel ten został zatrudniony 1 września 2019 r. na podstawie mianowania przez poprzedniego Dyrektora. Został zatrudniony jako nauczyciel przedmiotu matematyki i informatyki. Wiodącym przedmiotem była matematyka a informatyka była przedmiotem dodatkowym wynikającym z obowiązku z poprzedniej szkoły podstawowej, gdzie uczyła tego przedmiotu. Godziny zostały przydzielone przez poprzedniego Dyrektora w arkuszu organizacji na rok szkolny 2022/2023 i w roku szkolnym 2023/2024 prowadzi jedną godzinę z kontynuacji. Wicedyrektor dodała, że nauczyciel w poprzednim miejscu pracy uczyła przez kilka lat przedmiotu informatyka i ze względu na braki nauczycieli prowadziła zajęcia z jedną grupą oraz jedną godzinę zajęć indywidualnych.*

(akta kontroli str. 381-394, 401-402, 416-417, 1318-1324)

1.2. Jeden z nauczycieli, z którym rozwiązano stosunek pracy 31 sierpnia 2022 r. (przejście na emeryturę) i ponownie zatrudniono 1 września 2022 r., nadal prowadził zajęcia z BHP, pomimo że nie posiadał pełnych kwalifikacji do prowadzenia takich zajęć, albowiem ukończył dwusemestralne studia podyplomowe w zakresie bhp i ochrony środowiska w 2011 r. Nauczyciel ww. zajęcia prowadził w wymiarze od 14,45 do 17 godzin tygodniowo w zależności od okresu roku szkolnego 2022/2023 i 2023/2024.

Wicedyrektor wyjaśniła, że *nauczyciel był zatrudniony od 1 września 1995 r. do 31 sierpnia 2022 r. Od 1 września 2022 r. jako emerytka jest zatrudniona na umowę na czas określony na rok szkolny 2024/2025. Prowadzi zajęcia z kontynuacji. Przed przejściem na emeryturę prowadziła zajęcia z „BHP”.*

³³ Tj. procedury dotyczące postępowania w sytuacji występowania myśli samobójczych u ucznia pełnoletniego i niepełnoletniego oraz aktualizacja procedur dotyczących reagowania w sytuacjach trudności.

³⁴ Standard kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

³⁵ Dz. U. poz. 1450, ze zm.

NIK wskazuje, że z ww. przepisu wprost wynikają wymogi w zakresie posiadanego wykształcenia – ukończenie trysemestralnych studiów podyplomowych. Nie kwestionując doświadczenia zawodowego oraz uzyskanego wcześniej wykształcenia przez nauczycieli, w momencie ich nowego czy też ponownego zatrudniania powinny być brane pod uwagę aktualnie obowiązujące przepisy prawa. Dostrzegając problemy kadrowe w całym szkolnictwie, podkreślenia wymaga, że w sytuacjach prowadzenia przez nauczycieli zajęć bez wymaganych, pełnych kwalifikacji, Dyrektor Szkoły powinien uzyskać stosowną zgodę od Kuratora, o której mowa w art. 10 ust. 9 Karty Nauczyciela.

2. Nie w pełni rzetelnie prowadzono: dziennik zajęć dydaktyczno – wyrównawczych za rok szkolny 2022/2023, dwa dzienniki zajęć korekcyjno – kompensacyjnych za rok 2021/2022 i 2023/2024 oraz dziennik zajęć rozwijających kompetencje emocjonalno – społeczne za rok 2023/2024, poprzez:

- a) niewykazanie w jednym z dzienników nazwisk i imion w porządku alfabetycznym,
- b) niewskazanie w dwóch dziennikach oddziałów (klas) do których uczęszczali uczniowie,
- c) niepodanie w jednym przypadku tygodniowego rozkładu zajęć,
- d) brak ocen postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem w stosunku do wszystkich uczniów (13) biorących udział w zajęciach, co w ww. czterech podpunktach było niezgodne z § 11 ust. 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 25 sierpnia 2017 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji³⁶.
- e) niepodpisanie podpisem kwalifikowalnym dziennika lekcyjnego za rok szkolny 2022/2023 prowadzonego w formie elektronicznej, co było niezgodne z § 22 ust. 2 ww. rozporządzenia,
- f) zbiorcze prowadzenie dziennika zajęć korekcyjno – kompensacyjnych dla wszystkich uczniów zamiast dla każdej z grup, co utrudniało m.in. weryfikację przestrzegania limitu liczby uczestników ww. zajęć, o którym mowa w § 8 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy pp.

W zakresie niepodania tygodniowego rozkładu zajęć, Dyrektor w toku prowadzonych czynności kontrolnych przedłożyła rozkład zajęć. Niepodanie go w dzienniku, jak i niewykazanie nazwisk i imion w porządku alfabetycznym oraz oddziałów wynikało z błędu ludzkiego.

Pedagog szkolny w zakresie zawyżonej liczby uczniów wskazała m.in., że *uczniowie figurujący w dzienniku byli podzieleni na trzy grupy. Dodała, że we wskazanym terminie prowadzono jeden dziennik do jednego typu zajęć. Obecnie, tj. w roku szkolnym 2024/2025 każda grupa uczniów ma założony indywidualny dziennik. Z kolei Dyrektor podała, że w roku szkolnym 2021/2022 nie była dyrektorem szkoły.*

Prowadzący dzienniki w zakresie braku ocen i wniosków wyjaśniali m.in., że *uczniowie nie uczęszczali systematycznie na zajęcia korekcyjno – kompensacyjne i dlatego nie uzupełniono informacji. W takich przypadkach ocena postępów uczniów*

³⁶ Dz. U. z 2024 r. poz. 50. Dalej: rozporządzenie w sprawie dokumentacji.

to bazowanie na dostępnych źródłach informacji od wychowawcy i nauczycieli. Wśród powodów braku oceny wskazano także na zbyt krótki okres uczęszczania ucznia na zajęcia oraz umieszczanie ich w Arkuszu wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania ucznia.

W zakresie braku podpisania dziennika lekcyjnego Dyrektor wyjaśniła, że w związku z uzyskaniem podpisu kwalifikowalnego w 2023 r. z opóźnieniem zostały podpisane dzienniki z roku szkolnego 2022/2023.

(akta kontroli str. 401-431, 532-533, 535, 1236-1239)

3. Stwierdzono, że 16 uczniom, którzy osiągnęli najniższe wyniki końcowe (od 2,24 do 3,39) na przestrzeni lat poprzedzających ich osiągnięcie, nie udzielano pomocy pp w żadnej innej formie wymienionej w rozporządzeniu w sprawie pomocy pp, tj. np. w formie zajęć dydaktyczno – wyrównawczych, pomimo że, zgodnie z § 2 ust. 2 pkt 10 ww. rozporządzenia, potrzeba objęcia ucznia przedmiotową pomocą w szkole wynika m.in. z niepowodzeń edukacyjnych. W tych przypadkach porzeczano na udzielaniu pomocy pp ograniczającej się do pomocy w trakcie bieżącej pracy z uczniem, w rozumieniu § 6 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pomocy pp.

Pedagog szkolny wyjaśniła m.in. że *ww. absolwenci nie byli objęci formami pomocy pp, ponieważ w całym cyklu edukacyjnym nikt spośród osób zainteresowanych, tj. uczeń, rodzice/opiekunowie prawni, wychowawcy, nauczyciele uczący nie zgłosił pedagogowi szkolnemu takiej potrzeby. Ponadto, uczniowie ci byli objęci pomocą nauczycieli uczących w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz zarówno uczniowie jak i ich rodzice byli poinformowani przez wychowawców i innych nauczycieli o możliwości skorzystania z konsultacji z nauczycielami podczas godzin dostępności. Dodała także, że klasy technikalne często wybierają uczniowie, którzy w szkole podstawowej uzyskiwali niskie lub przeciętne wyniki w nauce i podczas egzaminów, słabo zmotywowani, pragnący przede wszystkim zdobyć zawód. W momencie wyboru szkoły, traktują ją jak „lepszą zawodówkę”, nie zdając sobie sprawy z tego, że technikum jest trudniejszą szkołą niż liceum ogólnokształcące. Wynika to z faktu, że uczniowie technikum muszą się przygotować zarówno do zaliczenia egzaminów zawodowych, jak i egzaminów maturalnych. Łączenie tych dwóch zadań wiąże się z dużą liczbą zajęć w szkole. W konsekwencji ww. składników za sukces szkoły należy uważać, że ww. uczniowie uzyskali wskazane średnie.*

NIK wskazuje, że opisane ograniczenia w udzielaniu ww. uczniom przedmiotowej pomocy mogły się przyczynić m.in. do uzyskania gorszych wyników przez uczniów przystępujących do egzaminu maturalnego z przedmiotów obowiązkowych na egzaminie pisemnym na poziomie podstawowym.

(akta kontroli str. 67, 72, 537, 1221-1235, 1367)

4. Naruszono regulacje prawne dotyczące Statutu Zespołu Szkół oraz jego postanowienia:

4.1. W statucie Zespołu Szkół nie ujęto:

- a) trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, co było niezgodne z art. 98 ust. 1 pkt 17 Prawa oświatowego oraz § 22b załącznika nr 6 do rozporządzenia w sprawie statutów;
- b) organizowania opieki nad dziećmi niepełnosprawnymi, co było niezgodne z art. 98 ust. 1 pkt 4 ustawy prawo oświatowe,

Wicedyrektor wyjaśniła m.in., że *jako wicedyrektor brałam udział w szkoleniach dotyczących statutu. Na ich podstawie statut był aktualizowany zgodnie ze zmianami omawianymi na szkoleniach. Bieżąca aktualizacja nie zawierała zagadnień dotyczących trybu składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia. Brak tego*

zapisu wynika prawdopodobnie z braku aktualizacji statutu przez poprzednią dyrekcję szkoły.

4.2. W Szkole nie opracowano procedury współpracy z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi i innymi podmiotami pomimo, że w § 8 ust. 2 Statutu wskazano, że *pedagog opracowuje procedury współpracy z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, innymi poradniami specjalistycznymi i placówkami wspierającymi szkołę w działaniach socjalnych, społecznych i profilaktycznych (PCPR, OPS, Policja).*

Pedagog szkolny wyjaśniła, że *nie zostały opracowane procedury współpracy z poradniami psychologiczno – pedagogicznymi i innymi poradniami, o której mowa w § 8 ust. 2 Statutu. Szkoła współpracuje z poradniami zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym. Specjaliści w sytuacji zdiagnozowania konkretnych przypadków kontaktują się z adekwatną do indywidualnych potrzeb ucznia instytucją. Zgodnie z obowiązującym prawem oświatowym tylko rodzice/opiekunowie prawni mogą kierować ucznia na badania do poradni, w związku z tym rola szkoły została ograniczona do wystawiania opinii o funkcjonowaniu ucznia w szkole na prośbę rodzica, który dostarcza tę opinię do poradni. W takiej sytuacji tworzenie procedur było niefunkcjonalne. Dodała, że zapis § 8 ust. 2 Statutu miał być usunięty, zgłaszałam tę kwestię poprzedniemu Dyrektorowi.*

(akta kontroli str. 9-26, 163-165, 168-169, 291)

NIK wskazuje, że ww. przepis regulaminu odnosi się nie tylko do wspomnianych poradni, ale także do powiatowych centrów pomocy rodzinie, ośrodków pomocy społecznej oraz Policji.

4.3. Statutu nie zamieszczono na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Zespołu Szkół, co naruszało art. 4 ust.1 pkt 5 w zw. z art. 6 ust. 1 pkt 2 lit. a i pkt 3 w zw. z art. 8 ust. 3 ustawy o dostępie do informacji publicznej. Zgodnie z tymi przepisami: podmioty wykonujące zadania publiczne, w tym jednostki organizacyjne, które wykonują zadania publiczne lub dysponują majątkiem publicznym obowiązane są do udostępniania informacji publicznej, w tym o statusie prawnym lub formie prawnej oraz zasadach funkcjonowania, w tym trybie działania, a ww. informacje publiczne powinny być udostępnione w BIP.

Wicedyrektor wyjaśniła, że *statut jest dokumentem prawa wewnątrzszkolnego i dostępny jest, zgodnie z przepisami ustawy o dostępie do informacji publicznej, w sekretariacie szkoły. Jest tu możliwość skopiowania statutu w całości bądź w interesującej daną osobę części, jak również przeniesienia go na powszechnie stosowany nośnik informacji, z czego rodzice naszych uczniów i sami uczniowie wielokrotnie korzystali.*

(akta kontroli str. 163-165, 168-169)

NIK wskazuje, że udostępnienie statutu w sekretariacie Szkoły, tj. zastosowanie rozwiązania o którym mowa w art. 11 ust. 1 ww. ustawy (wyłożenia w miejscu ogólnodostępnym) - w przeciwieństwie do obligatoryjnego umieszczenia w BIP – ma charakter fakultatywny i jest postrzegane jako rozwiązanie uzupełniające, dodatkowe.

W trakcie kontroli NIK, tj. 2 grudnia 2024 r. na stronie BIP³⁷ Zespołu Szkół zamieszczono Statut.

5. Plany nadzoru nie zawierały jednego z wymaganych elementów oraz zostały sporządzone w sposób nie w pełni rzetelny:

³⁷ <https://zsoborniki.szkolnastrona.pl/bip/p.110,status-szkoly>

5.1. W planach nadzoru pedagogicznego nie ujęto zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy Szkoły, co było niezgodne z § 23 ust. 3 pkt 3 w zw. z § 22 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego.

Dyrektor wyjaśniła, że w 2021 r. z nadzoru pedagogicznego usunięto ewaluację, która była narzędziem do poznania wielu aspektów zjawisk edukacyjnych. Być może to w mylny sposób zasugerowało, że nie ma obowiązku zawierania diagnozy w planie nadzoru pedagogicznego.

(akta kontroli str. 75-155, 401-402, 404)

5.2. Nierzetelnie sporządzano plany nadzoru pedagogicznego na lata szkolne 2021/2022 - 2023/2024 bowiem nie przyjęto w nich kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań wspomagających, w tym obejmujących problematykę zachodzących w szkole procesów edukacyjnych oraz efektów prowadzonej działalności, w tym dydaktycznej.

Dyrektor wyjaśniła, że nie wskazano kryteriów/wskaźników oraz liczby poszczególnych zadań ze względu na brak jednoznacznej informacji, że jest to wymagane.

(akta kontroli str. 75-155, 504-505, 509)

NIK wskazuje, że wskaźniki służą ilościowej i jakościowej ocenie podejmowanych działań i ich rezultatów. Określenie kryteriów (mierników) i zasad ich monitorowania jest niezbędne dla jednoznacznej weryfikacji i rozliczania zadań ujętych w planach nadzoru pedagogicznego. Wskaźniki powinny zatem umożliwiać mierzenie postępu względem określonych celów lub innych wyznaczników. Wybór wskaźników powinien być powiązany z typem realizowanego przedsięwzięcia i planowanymi działaniami. Prawidłowo opracowany wskaźnik powinien być: adekwatny (dostosowany do celu i oczekiwanych efektów związanych z jego realizacją), mierzalny (tj. kwantyfikowalny, wyrażony w wartościach liczbowych bądź finansowych), wiarygodny (tak zdefiniowany, aby jego weryfikacja nie powodowała trudności), dostępny (łatwy do określenia), zdefiniowany wymiarem czasu (wartość wskaźnika powinna posiadać określony rok osiągnięcia wartości docelowej oraz okres, w którym będzie mierzony wskaźnik)³⁸.

OCENA CZĄSTKOWA

Dyrektor realizował zadania związane z organizacją nadzoru pedagogicznego. Pomimo jednak podejmowanych działań, w latach szkolnych 2022/2023 - 2023/2024 nie osiągnięto adekwatnej do wymogów liczby i rodzaju specjalistów (psychologa, pedagoga, pedagoga specjalnego). Ponadto, dwóch nauczycieli Zespołu Szkół, z formalnoprawnego punktu widzenia, nie posiadało kompletnych kwalifikacji.

Sporządzano plany NP na poszczególne lata szkolne, w których ujmowano m.in. wnioski z NP z lat poprzednich, kontrole planowe czy też obserwacje. Nie wskazywano w nich natomiast kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę kontrolowanych zagadnień, liczby poszczególnych zadań, a także zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań wynikającego z diagnozy pracy szkoły.

³⁸ Nowoczesne zarządzanie projektami, redakcja naukowa Michał Trocki, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2012, s. 22, 95-96. Według zasady SMART, cele powinny być: konkretne i proste (S – ang. Specific, Simple), mierzalne (M – ang. Measurable), dające się ocenić jakościowo (A – ang. Assesable), realistyczne (R – ang. Realistic), powiązane z czasem (T – ang. Time-bound).

W Szkole oferowano uczniom zajęcia z pomocy pp wynikające z przedłożonych opinii ppp oraz diagnoz własnych szkoły, jednakże z uwagi na brak zgody rodziców lub niską frekwencję, uczniowie nie w każdym przypadku korzystali w pełni z oferowanej przez Technikum pomocy. Dzienniki ww. zajęć prowadzono w formie elektronicznej, nie zawsze natomiast w sposób rzetelny, ponieważ brakowało w nich np. ocen postępów i wniosków dotyczących dalszej pracy z uczniem, czy też opatrzenia ich podpisem kwalifikowanym.

W Statucie nie ujęto części zagadnień wynikających z ustawy prawo oświatowe, a ponadto nie został on zamieszczony na stronie Biuletynu Informacji Publicznej.

OBSZAR

Opis stanu faktycznego

2. Funkcjonowanie nadzoru pedagogicznego.

2.1. W okresie objętym kontrolą do Zespołu Szkół nie wpłynęła skarga dotycząca jakości nauczania³⁹ oraz efektów kształcenia⁴⁰. Do jednej ze szkół wchodzących w skład Zespołu Szkół, tj. Branżowej Szkoły I Stopnia, od rodziców jednej z klas wpłynął wniosek o zmianę miejsca odbywania kursów zawodowych. Wniosek ten został rozpatrzony bez zbędnej zwłoki, tj. w miesięcznym terminie, a wnioskodawca został poinformowany o sposobie jego załatwienia.

Z informacji pozyskanych od organu prowadzącego Szkołę wynikało, że do Starostwa Powiatowego w Obornikach nie wpłynęły skargi oraz wnioski w powyższym zakresie.

W Technikum funkcjonował system informatyczny obejmujący również obsługę dzienników elektronicznych. Dyrektor wyjaśniła, że *w systemie tym nie ma osobnej zakładki na skargi i wnioski. Na ogół, jeżeli pojawi się problem, to rodzice czy też uczniowie przychodzą do dyrekcji w celu przedstawienia problemu. Te problemy z reguły związane są z funkcjonowaniem dziecka w szkole.*

(akta kontroli str. 63-64, 395-399, 1205-1220)

2.2. Kurator przeprowadził dwie kontrole. Pierwsza⁴¹ dotyczyła zapewnienia uczniom jednej z klas Technikum bezpieczeństwa, w tym ochrony przed wszelkimi formami przemocy rówieśniczej i współpracy Szkoły z rodzicami uczniów. Druga⁴² - prawidłowości i organizacji pracy Technikum w roku szkolnym 2022/2023 w szczególności zgodności z przepisami prawa, przydziału zadań nauczycielom oraz nadzoru pedagogicznego Dyrektora nad nauczycielami. W wyniku ww. kontroli, WKO zalecił m.in.:

- podejmowanie działań zapewniających wszystkim uczniom bezpieczeństwo w Szkole, w tym ochronę przed wszelkimi formami przemocy rówieśniczej zgodnie z § 1 ust. 1 Regulaminu ucznia;
- zapewnienia nadzoru upoważnionej do tego osoby podczas wszystkich zajęć w Szkole;
- udzielanie uczniom pomocy pp zgodnie z rozpoznanymi potrzebami, a w przypadku stwierdzenia konieczności kontynuacji udzielania uczniom pomocy w formie zajęć specjalistycznych, szczególnie wynikającej z sytuacji kryzysowych;
- informowania pisemnie rodziców/opiekunów ucznia o ustalonych dla niego formach, okresie udzielania pomocy pp, wymiarze godzin, w którym poszczególne formy pomocy będą realizowane;

³⁹ W tym kwestii kwalifikacji kadry pedagogicznej i specjalistów; prawidłowości rozpoznawania i zaspokajania indywidualnych możliwości i potrzeb uczniów.

⁴⁰ Mierzonych m.in. wynikami sprawdzianów i egzaminu maturalnego.

⁴¹ Przeprowadzona 3 i 7 listopada 2022 r.

⁴² Przeprowadzona 30 listopada i 1 grudnia 2022 r.

- zgłaszanie organowi prowadzącemu do zatwierdzenia wszystkie zmiany wprowadzone do arkusza organizacji, w szczególności w zakresie przydziału godzin prowadzonych przez nauczycieli;
- przydzielanie nauczycielom godzin ponadwymiarowych w wymiarze nieprzekraczającym 1/2 tygodniowego, obowiązkowego wymiaru godzin zajęć.

Pismami z: 13 grudnia 2022 r., 7 lutego 2023 r., 5 stycznia 2023 r. i 7 lutego 2023 r.⁴³ Dyrektor poinformowała Kuratora o sposobie realizacji zaleceń pokontrolnych. Zawiadomienie organu prowadzącego Szkołę – Starostę Obornickiego o otrzymanych zaleceniach oraz o sposobie ich realizacji nastąpiło zgodnie z art. 55 ust. 6 Prawa oświatowego, tj. w terminie 30 dni od dnia otrzymania zaleceń od wizytatorów przeprowadzających kontrolę.

(akta kontroli str. 58-62, 163-165, 175-232)

Ponadto, w okresie kwiecień – czerwiec 2023 r. w Zespole Szkół organ prowadzący przeprowadził audyt wewnętrzny w zakresie oceny funkcjonowania i kontroli wewnętrznej systemu przyznawania doraźnych zastępstw. W sprawozdaniu z tego audytu wskazano trzy zalecenia, tj. zapewnienie: *1) obiektywnego i racjonalnego mechanizmu przyznawania doraźnych zastępstw płatnych nauczycielom; 2) mechanizmu prawidłowej identyfikacji danych w systemie UONET+ moduł Zastępstwa oraz 3) mechanizmu kontroli zastępstw doraźnych płatnych przekazywanych do Starostwa.*

Dyrektor poinformowała Starostę Obornickiego o realizacji ww. zaleceń.

(akta kontroli str. 316-317, 325-355)

Dyrektorzy Szkoły w okresie objętym kontrolą nie otrzymali od Kuratora zlecenia opracowania i wdrożenia programu i harmonogramu poprawy efektywności kształcenia, ani sami takich programów nie wdrożyli.

(akta kontroli str. 163-165, 236)

2.3. Z realizacji planu NP na rok szkolny 2021/2022 sporządzono sprawozdanie (brak daty), z którego wynikało, że zrealizowano wszystkie zaplanowane działania. Natomiast z planów NP na lata 2022/2023 oraz 2023/2024 sporządzono dokumenty o nazwie *Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego dyrektora szkoły w roku szkolnym 2022/2023⁴⁴ i 2023/2024*, które również nie były opatrzone datą ich sporządzenia. Także z protokołów z rad pedagogicznych nie wynikało czy zadania wskazane do realizacji w planach nadzoru pedagogicznego zostały zrealizowane w całości, częściowo lub w ogóle, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 75-155, 395-399)

2.4. W Szkole nie prowadzono wykazu działań doraźnych oraz rejestru kontroli doraźnych. W okresie objętym kontrolą w Technikum zrealizowano jednostkowe działania doraźne, tj. w roku szkolnym:

- 2021/2022 przeprowadzono obserwację lekcji nauczyciela zawodowych przedmiotów informatycznych⁴⁵ pod kątem m.in. realizacji podstawy programowej, metodyki prowadzenia lekcji oraz form porozumiewania się z uczniami. Dyrektor wyjaśniła, że *konsekwencją tego działania było rozwiązanie umowy o pracę*;

⁴³ Odpowiednio: Nr ZS.4160.4.2022, Nr ZS.4160.4.2022 (uzupełnienie do pisma 13 grudnia 2022 r.), Nr ZS.4160.5.2022, Nr ZS.4160.5.2022 (uzupełnienie do pisma z 5 stycznia 2023 r.).

⁴⁴ Za rok szkolny 2022/2023 był to dokument o nazwie Wyniki i wnioski z nadzoru pedagogicznego 2022/2023.

⁴⁵ Zatrudnionego na czas określony.

- 2022/2023: a) przeprowadzono kontrolę ocen z matematyki jednej z klas, a następnie rozmowę z nauczycielem na temat poziomu wiedzy uczniów przystępujących do matury. Dyrektor podała, że *efektem tego działania było zwiększenie liczby rozwiązywanych zadań maturalnych na lekcji oraz dodatkowe zajęcia w czasie ferii zimowych*; b) przeprowadzono kontrolę ocen z języka angielskiego jednej z klas, a następnie rozmowę z nauczycielem. Dyrektor wyjaśniła, że *konsekwencją tego działania było wprowadzenie innowacji uatrakcyjnijającej zajęcia oraz zmotywowanie uczniów do bardziej systematycznej pracy na lekcji i w domu, a także prowadzenie dodatkowych zajęć w klasie maturalnej*;
- 2023/2024: a) przeprowadzono kontrolę doraźną⁴⁶ sposobu oceniania w module *Tworzenie baz danych i aplikacji internetowych*. Dyrektor wyjaśniła, że *w wyniku rozmowy z nauczycielem i wskazaniu błędu w ocenianiu, nauczyciel przyjął do oceny prace uczniów*; b) przeprowadzenie kontroli ocen klas maturalnych czego konsekwencją były dodatkowe zajęcia. Dyrektor, jako działania doraźne, wskazała również na: *udział Dyrektora w spotkaniach z rodzicami; zapoznavanie się z notatkami ze spotkań uczniów ze specjalistami czy też organizowanie spotkań z przedstawicielami Komendy Powiatowej Policji w Obornikach (dotyczące: problemów w relacjach rówieśniczych czy też odpowiedzialności za czyny zabronione dokonywane w szkole i poza nią)*.

Z ww. działań doraźnych nie sporządzono dokumentacji (np. w formie notatki służbowej, protokołu kontroli, itp.).

Dyrektor wyjaśniła, że *nie ma obowiązku tworzenia z każdej rozmowy i spotkań z nauczycielami notatki, protokołu itp. Nie są dokumentowane wszystkie rozmowy, na ogół są sporządzane protokoły ze spotkań zespołów przedmiotowych, wychowawczych. W Szkole zawsze są sporządzane notatki służbowe dotyczące spotkań nauczyciel – rodzic.*

(akta kontroli str. 163-165, 237-238, 316, 319-320)

2.5. W latach szkolnych 2021/2022 – 2023/2024 w klasach maturalnych w Technikum było odpowiednio 62, 99 oraz 40 uczniów, z których do egzaminu maturalnego przystąpiło 45, 53 oraz 34. Wicedyrektor wyjaśniła, że różnice między ogólną liczbą uczniów klas maturalnych a przystępujących do egzaminu maturalnego wynikały w roku szkolnym: *2021/2022 z dużej liczby ocen niedostatecznych na koniec klasy IV oraz w związku z powtarzaniem klasy IV z powodu nieukończenia Szkoły (więcej niż dwie oceny niedostateczne – brak możliwości zdawania egzaminów poprawkowych); 2022/2023 z podwójnego rocznika w klasach IV (uczniowie po szkole podstawowej i po gimnazjum); 2023/2024 z niezłożenia deklaracji maturalnej lub konieczności przeprowadzenia egzaminu poprawkowego w sierpniu.*

(akta kontroli str. 316, 321, 1314)

Wyniki matur obowiązkowych (pisemnych z języka polskiego, języka angielskiego i matematyki) w latach 2021 – 2024 w Technikum były poniżej średniej krajowej i kształtowały się następująco:

- język polski 47%, 47%, 48% oraz 51%⁴⁷,
- język angielski 65%, 66%, 71% oraz 77%⁴⁸,

⁴⁶ W związku z informacją przekazaną przez dwóch uczniów dotyczącą otrzymania propozycji oceny niedostatecznej z jednego przedmiotów wchodzących w skład modułu. Uczniowie nie oddali w wyznaczonym terminie zadań do oceny, co nauczyciel potraktował jako podstawę do wystawienia oceny niedostatecznej za brakujące prace.

⁴⁷ Przy średniej krajowej wynoszącej: 55%, 54%, 56% oraz 61%.

⁴⁸ Przy średniej krajowej wynoszącej: 76%, 76%, 85% oraz 78%.

- matematyka 44%, 35%, 37% oraz 50%⁴⁹.

Z kolei zdawalność w ww. latach wyniosła odpowiednio 76%, 50%, 68% oraz 77%. Widoczne i znaczące były różnice w zdawalności i średnich wynikach procentowych uzyskiwanych przez poszczególne oddziały (klasy), których uczniowie w latach 2022 – 2024 zdawali egzamin maturalny na poziomie podstawowym, tj. zdawalność w:

- 2021 r. z języka polskiego 100% dla wszystkich oddziałów, języka angielskiego od 90% do 100% oraz matematyki od 35% do 71%. Z kolei średnie wyniki kształtowały się dla języka polskiego od 38% do 49%, języka angielskiego od 64% do 73% oraz matematyki od 38% do 49%.
- 2022 r. z języka polskiego 95% i 96%, języka angielskiego 80% i 100% oraz matematyki od 38% do 44%. Z kolei średnie wyniki kształtowały się dla języka polskiego na poziomie 45% i 50%, języka angielskiego 61% do 70% oraz matematyki 31% do 40%.
- 2023 r. z języka polskiego 91% i 96%, języka angielskiego 97% i 100% oraz matematyki od 50% do 71%. Z kolei średnie wyniki kształtowały się dla języka polskiego na poziomie 48% i 49%, języka angielskiego 64% do 85% oraz matematyki 36% do 40%.
- 2024 r. z języka polskiego 90% i 100%, języka angielskiego 94% i 100% oraz matematyki od 70% do 100%. Z kolei średnie wyniki kształtowały się dla języka polskiego na poziomie 46% i 61%, języka angielskiego 78% do 80% oraz matematyki 18% do 30%.

Wicedyrektor wyjaśniła, że różnice (nawet kilkadziesiąt punktów procentowych) w osiągniętych wynikach przez poszczególne oddziały wynikały w:

- matematyce m.in. z: *przejścia na nauczanie zdalne w roku 2021 r.* Podała, że *w tym czasie frekwencja uczniów wynosiła od 46% do 59%. Ważnym czynnikiem była także motywacja uczniów. Dla uczniów Technikum najważniejszy jest egzamin zawodowy, zatem nie matura. Wśród zdających egzamin maturalny, którzy nie osiągnęli sukcesu dominują uczniowie z oceną dopuszczającą, a z definicji ocena dopuszczająca oznacza, że spełnione są wymagania minimalne i to może utrudnić lub uniemożliwić dalsze kształcenie.* Dodała, że *wszystkie różnice wynikają również z możliwości edukacyjnych uczniów. Ważne jest także wsparcie rodziców – uczniowie z domów, w których kładzie się nacisk na edukację, są bardziej zmotywowani do nauki. Na osiągane wyniki mógł wpływać fakt, że w niektórych klasach uczniowie mogą nawzajem motywować się do nauki, a w innych – skupiać na rozpraszających aktywnościach.*
- języka angielskiego m.in. z: *predyspozycji do nauki języka obcego; prowadzenia zajęć w formie nauki zdalnej w roku 2021 i 2022; zróżnicowanej frekwencji oddziałów; braku powtórzenia do egzaminu maturalnego wszystkich zagadnień realizowanych z podstawy programowej.*
- języka polskiego m.in. z: *umiejętności i predyspozycji polonistycznych uczniów różnych klas, o czym świadczy np. średnia liczba punktów uzyskiwana przez uczniów za umiejętności pisania dłuższych form wypowiedzi.*

(akta kontroli str. 504-507, 512-531, 1058-1132, 1369)

Dyrektorzy analizowali osiągnięte w kontrolowanym okresie wyniki egzaminu maturalnego uzyskane przez Szkołę, jak i w Polsce i Wielkopolsce poprzez m.in. przygotowywane przez zespoły przedmiotowe analizy wyników próbnych egzaminów maturalnych jak i właściwych. Z analiz tych sporządzano wnioski

⁴⁹ Przy średniej krajowej wynoszącej: 56%, 57%, 71% oraz 63%.

i rekomendacje, jednak nie dla wszystkich klas, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Dyrektor wyjaśniła, że z relacji Pani Wicedyrektor, która pracuje w jednostce ponad 29 lat, gdy rozpoczynała pracę zespoły przedmiotowe już funkcjonowały, więc trudno znaleźć dokument, który by je powoływał.

(akta kontroli str. 395-399, 512-531)

Dyrektorzy nie analizowali i nie diagnozowali przyczyn osiąganych wskaźników EWD⁵⁰ z języka polskiego (za: 2020-2022 -2,51; 2021-2023 -4) i matematyki (za: 2020-2022 – 3,99; 2021-2023 -5,8). Powyższe oznaczało, że wyniki nauczania przeciętnego ucznia z ww. przedmiotów na maturze były niższe niż by to wynikało z jego rezultatu na egzaminie ósmoklasisty (ujemny wskaźnik EWD).

(akta kontroli str. 395-399)

W okresie objętym kontrolą Dyrektorzy Zespołu Szkół nie podejmowali z własnej inicjatywy działań mających na celu opracowanie i wdrożenie programu poprawy efektywności kształcenia.

W roku szkolnym 2021/2022 zorganizowane zostały natomiast zajęcia o charakterze zbliżonym typem do pomocy pp, skierowane do 353 uczniów⁵¹, sfinansowane z rezerwy subwencji oświatowej oraz warsztaty z technik uczenia się dla sześciu uczniów⁵², sfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

W Technikum przeprowadzano diagnozy edukacyjne uczniów pierwszych klas z przedmiotów maturalnych, tj. języka polskiego, matematyki oraz języka angielskiego. Dyrektor wyjaśniła m.in., że w przypadku uczniów pochodzących z Ukrainy prowadzący z nimi zajęcia przeprowadza diagnozę z języka polskiego na początku września.

(akta kontroli str. 236, 395-399, 1315-1315a)

2.6. Dyrektorzy przedstawiali radzie pedagogicznej wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w terminie wynikającym z § 24 rozporządzenia w sprawie nadzoru pedagogicznego, tj. 31 sierpnia 2022 r. za rok szkolny 2021/2022 r. oraz 27 czerwca 2024 r. za 2023/2024. Analizy wyników były również przedstawiane na radach pedagogicznych w innych terminach⁵³. Nie udokumentowano natomiast przedstawienia wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru za rok szkolny 2022/2023, o czym szerzej w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

Rada pedagogiczna nie zgłaszała uwag do przedstawionych sprawozdań oraz wyników i wniosków.

(akta kontroli str. 923-930, 966-989, 1020-1034)

2.7. Ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za poszczególne lata szkolne wynikały następujące wnioski:

– 2021/2022 (w liczbie ok. 30) dotyczące m.in.:

⁵⁰ Edukacyjna wartość dodana (wkład szkoły w końcowe wyniki sprawdzianów i egzaminów). Termin ten oznacza zarówno metodę, jak i wskaźnik liczbowy wyliczony tą metodą. Metody EWD to metody statystyczne pozwalające na podstawie zasobów na wejściu (np. wynik na egzaminie poprzedniego etapu kształcenia) oraz wyjściu (np. wynik na końcu etapu edukacji) oszacować efektywność dydaktyczną, czyli wkład danej szkoły w końcowy poziom wiedzy uczniów na danym etapie kształcenia. EWD jest miarą efektywności dydaktycznej w szkole.

⁵¹ Faktyczna ogólna liczba uczniów biorących udział w zajęciach (na podstawie dzienników) wyniosła 61.

⁵² Wszyscy uczniowie uczestniczyli w warsztatach.

⁵³ Np. 1) 15 marca 2022 r. analiza wyników nauczania za I semestr roku szkolnego 2021/2022; 2) 22 lutego 2023 r. analiza wyników nauczania za I semestr roku szkolnego 2022/2023; 3) 4 marca 2024 r. analiza matur pisemnych klas V Technikum – próba grudzień 2023 r.

- dążenia do jak najczęstszych kontaktów bezpośrednich z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z którymi w czasie nauczania zdalnego bezpośredni kontakt był utrudniony,
 - bieżącego przeprowadzania interwencji w sprawach wychowawczych wspólnie z pedagogiem szkolnym w stosunku do uczniów z wysoką absencją szkolną,
 - kontynuowania przeprowadzania testów kompetencji stanowiących diagnozę nabytych umiejętności w zakresie szkoły podstawowej.
- 2022/2023 (w liczbie 15) dotyczące m.in.:
- kontynuowania współpracy z rodzicami, diagnozowania potrzeb rodziców oraz proponowania spotkań ze specjalistami,
 - oceniania kształtującego – przekazywania systematycznej informacji zwrotnej dotyczącej postępów uczniów, ich poziomu wiedzy i umiejętności, ze szczególnym uwzględnieniem poziomu wiedzy i umiejętności uczniów przygotowujących się do egzaminów zewnętrznych,
 - nieustannego analizowania potrzeb uczniów i bieżącego dostosowywania metod pracy aby skutecznie realizować podstawę programową.
- 2023/2024 (w liczbie 25) dotyczące m.in.:
- upowszechniania wśród nauczycieli wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz zmian w prawie oświatowym, co pozytywnie wpływa na wzmocnienie świadomości i odpowiedzialności nauczycieli,
 - kształtowania tożsamości narodowej, szacunku do symboli poprzez udział uczniów w lekcjach wychowawczych, poświęconych tej tematyce, udziału w akcjach Ministerstwa Edukacji i Nauki („Szkoła pamięta”, „Szkoła do hymnu”), apeli z okazji uroczystości narodowych,
 - zorganizowania w większości klas zajęć poświęconych eliminacji w Szkole przemocy rówieśniczej.

Sformułowane przez Dyrektorów wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego za lata szkolne 2021/2022 – 2023/2024 wynikały z przeprowadzonych w Szkole kontroli zarówno planowych, doraźnych jak i zewnętrznych, a także zrealizowanych obserwacji.

Jednocześnie Dyrektor podała, że w ramach realizacji wniosków po nadzorze pedagogicznym nauczyciele podejmowali studia podyplomowe, magisterskie w celu zdobycia wiedzy i kwalifikacji do prowadzenia zajęć np. z uczniami z autyzmem. Nauczyciele w celu podnoszenia swoich kwalifikacji podejmowali również studia podyplomowe dające uprawnienia do nauczania kolejnych przedmiotów. Mając na celu poprawę uzyskiwanych wyników na egzaminie maturalnym, nauczyciele brali udział w szkoleniach przygotowujących do egzaminów maturalnych mających na celu zapoznanie uczniów z nowymi standardami. Uwzględniając kwestię podnoszenia kwalifikacji, nauczyciele zdobywali kolejne ścieżki awansu na nauczyciela mianowanego i dyplomowanego. Aby poprawić jakość nauczania, nauczycielka języka angielskiego prowadziła zajęcia w obecności zaproszonego doradcy metodycznego z Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Poznaniu. Jako szkoła (zaangażowani nauczyciele) bierzemy udział w projekcie Erasmus. Uczniowie biorą udział w praktykach zagranicznych, dzięki czemu mają możliwość zdobycia doświadczenia i podszkolenia umiejętności językowych.

2.8. Rada pedagogiczna w latach 2021/2022 – 2023/2024 nie podejmowała uchwał w sprawie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, w celu doskonalenia pracy szkoły. Podjęcie takiej uchwały, na podstawie art. 70 ust. 1 pkt 6 Prawa oświatowego, było wyłączną kompetencją rady pedagogicznej.

Dyrektor wyjaśniła, że *Rada Pedagogiczna w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 nie uchwałała sposobu wykorzystywania wyników*. Dodała, że (za poprzedniego Dyrektora) *również w latach 2021/2022 RP nie uchwałała sposobu wykorzystywania wyników nadzoru*.

(akta kontroli str. 395-399)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nie w pełni rzetelnie sporządzano analizy wyników maturalnych, ponieważ z części analiz wyników egzaminu maturalnego z języka polskiego w roku 2021, 2022 i 2023 nie sporządzano wniosków i rekomendacji, a dla jednej z klas maturalnych w roku szkolnym 2021/2022 w ogóle nie wykonano analizy wyników maturalnych z języka polskiego. Zgodnie z częścią II pkt 8 załącznika do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek⁵⁴: w szkole analizuje się wyniki egzaminów, wyniki ewaluacji zewnętrznej i wewnętrznej oraz innych badań zewnętrznych i wewnętrznych, odpowiednio do potrzeb szkoły; analizy prowadzą do formułowania wniosków i rekomendacji, na podstawie których nauczyciele planują i podejmują działania służące jakości procesów edukacyjnych; działania te są monitorowane i analizowane, a w razie potrzeb – modyfikowane.

Wicedyrektor wyjaśniła, że *nauczyciel dokonując analizy arkuszy maturalnych z wymienionych lat opisała, które z zadań były najtrudniejsze i wskazała tego przyczyny. Nie zamieściła rekomendacji w pisemnej formie analizy, a w ustnej, na zebraniu zespołu języka polskiego. Omawiane tam były szczegółowo zadania i określone były sposoby realizacji rekomendacji na kolejne lata. Jednocześnie zapewniła, że wyniki z matur próbnych, jako materiał do pracy nad podniesieniem poziomu wiedzy uczniów, którzy będą zdawać maturę, są wnikliwie analizowane i w odniesieniu do nich planuje kolejne działania*. Dodała, że *analiza egzaminu maturalnego z 2022 r. dla klasy 4 Tbh powinna znajdować się w dokumentach szkolnych. Jeśli jej nie ma to prawdopodobnie nauczyciel uczący wówczas w klasie 4Tbh, jako „dochodzący”, nie dokonał jej. Nie został na kolejny rok szkolny zatrudniony w naszej szkole*.

(akta kontroli str. 395-396, 400, 512-531, 1058-1132)

2. Nierzetelnie sporządzano sprawozdania z realizacji planu nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2021/2022 oraz dokumenty *Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego* za lata szkolne 2022/2023 i 2023/2024, bowiem nie zapewniały one oceny ilościowej i jakościowej sprawowanego nadzoru oraz stopnia realizacji zaplanowanych zadań. Z dokumentów tych nie sposób wywnioskować jakie działania lub zadania wynikające z zatwierdzonych planów nadzoru pedagogicznego zrealizowano, nie zrealizowano w całości albo w części, a także w jakich nastąpiło to terminach.

Dyrektor wyjaśniła, że *w latach 2022/2023 oraz 2023/2024 nie sporządzano sprawozdań, ponieważ nie ma takiego wymogu. Zastosowano formę: wnioski z nadzoru pedagogicznego*. Dodała m.in., że *z uwagi na przeprowadzone kontrole*

⁵⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 2198.

kuratoryjne, których przebieg wymagał dużego zaangażowania czasowego dyrekcji szkoły, nie wszystkie zaplanowane obszary do kontroli w planie nadzoru pedagogicznego mogły być wykonane. Ze złożonych wyjaśnień wynikało ponadto, że niektóre z zaplanowanych działań były realizowane jednak nie przedstawiono na to żadnych dokumentów.

(akta kontroli str. 75-155, 395-399)

NIK wskazuje, że m.in. w celu zachowania transparentności działań związanych z realizacją planu nadzoru pedagogicznego, tj. m.in. poszczególnych kontroli i obserwacji, konieczne jest sporządzanie dokumentu zawierającego wymierne efekty ww. działań. Bez tego niemożliwe jest rzetelne planowanie NP na kolejny rok szkolny.

3. Nierzetelnie sporządzono protokół nr 13/2022/2023 z zebrania Rady Pedagogicznej z 31 sierpnia 2023 r., nie dokumentując w nim informacji dotyczącej przedstawienia ww. radzie wyników i wniosków ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego w roku szkolnym 2022/2023.

Dyrektor wyjaśniła, że wnioski z nadzoru pedagogicznego zostały odczytane przez Panią Wicedyrektor przy analizie sprawozdań zespołów działających w Zespole Szkół. Dodała, że protokolantka nie ujęła tego w protokole.

(akta kontroli str. 395-399, 990-992)

NIK wskazuje, że z analizy protokołu nie wynika by w porządku zebrania (tak jak to miało miejsce w protokołach z 31 sierpnia 2022 r. oraz 27 czerwca 2024 r.⁵⁵) przewidziano przedstawienie wyników i wniosków z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2022/2023. Również w jego treści nie ma wzmianki o ich przedstawieniu. W celu zachowania transparentności przeprowadzanych działań oraz umożliwienia ich weryfikacji, zasadne jest należyte staranne ich dokumentowanie, chociażby dla celów dowodowych.

OCENA CZĄSTKOWA

W Zespole Szkół sporządzano *sprawozdanie z realizacji planu nadzoru pedagogicznego* albo dokument *Wyniki i wnioski ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego*. Brakowało w nich jednak informacji ilościowej i jakościowej o sprawowanym nadzorze oraz stopniu realizacji zaplanowanych zadań, co w konsekwencji uniemożliwiło zweryfikowanie rzeczywistego sprawowania nadzoru. Wpływ na powyższe miało również niedokumentowanie części czynności (kontroli, obserwacji) podejmowanych w ramach nadzoru.

Nie w każdym przypadku wykonywane analizy wyników maturalnych były rzetelne, ponieważ z części analiz nie sporządzano wniosków i rekomendacji, a dla jednej z klas maturalnych w roku szkolnym 2021/2022 w ogóle nie wykonano analizy z języka polskiego. Ponadto, w Technikum nie podjęto działań w celu opracowania i wdrożenia programu poprawy efektywności kształcenia - ograniczono się wyłącznie do działań doraźnych.

Stwierdzono również przypadek nierzetelnego sporządzenia protokołu z rady pedagogicznej. Natomiast w całym okresie objętym kontrolą rada pedagogiczna nie podejmowała uchwał w sprawie wykorzystania wyników nadzoru pedagogicznego, co nie sprzyjało doskonaleniu pracy szkoły.

⁵⁵ W protokole z 31 sierpnia 2022 r. przewidziano punkt obrad dotyczący sprawozdania z nadzoru pedagogicznego za rok szkolny 2021/2022 a w protokole z 27 czerwca 2024 r. dotyczący przedstawienia wniosków z nadzoru pedagogicznego przez Dyrektora.

IV. Uwagi i wnioski

- Wnioski W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami oraz uwzględniając podjęte w trakcie kontroli działania, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, wnosi o podjęcie działań w celu zapewnienia:
- 1) prowadzenia zajęć przez nauczycieli posiadających pełne, wymagane kwalifikacje lub uzyskania stosownej zgody Wielkopolskiego Kuratora Oświaty na ich prowadzenie,
 - 2) rzetelnego prowadzenia dzienników zajęć z zakresu pomocy pp,
 - 3) objęcia kompleksową pomocą pp uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi, także w sytuacji gdy nie posiadają oni opinii lub orzeczeń ppp,
 - 4) zaktualizowania postanowień Statutu Zespołu Szkół, w tym o wymagane postanowienia,
 - 5) ujmowania w planach nadzoru pedagogicznego zakresu wspomagania nauczycieli w realizacji ich zadań, wynikającego z diagnozy pracy szkoły,
 - 6) przyjęcia w planach nadzoru pedagogicznego kryteriów (mierników) umożliwiających ocenę zaplanowanych działań wspomagających, w tym obejmujących problematykę zachodzących w szkole procesów edukacyjnych oraz efektów prowadzonej działalności, w tym dydaktycznej,
 - 7) rzetelnego sporządzania analiz wyników maturalnych,
 - 8) rzetelnego sporządzania dokumentu przedstawiającego realizację planu nadzoru pedagogicznego za dany rok szkolny, a także dokumentowania działań nadzorczych, w szczególności związanych z prowadzonymi kontrolami czy też obserwacjami,
 - 9) rzetelnego sporządzania protokołów zebrań rady pedagogicznej.

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne sporządzono i opatrzone podpisem własnoręcznym w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykonania wniosków Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, 15 stycznia 2025 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontrolerzy

Krzysztof Kowalak
Starszy inspektor k.p.

(podpisano elektronicznie)

.....
podpis

Dyrektor

Karolina Wirszyć-Sitkowska

(podpisano elektronicznie)

.....
podpis